

ทักษะการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษาในอำเภอสามโคก สังกัดสำนักงานเขต
พื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1

**Administrative Skills of School Administrators in Samkhok District under
The Pathumthani Primary Education Service Office Area 1**

อนุวัฒน์ วิภาคารังคุณ,

บงกช ชินนพคุณ และ อังกุล สมคะเนย์

มหาวิทยาลัยปทุมธานี

Anuwat Wiphathamrongkhun,

Bongkot Chinnoppakhun and Hangul Somkanay

Pathumthani University, Thailand

Corresponding Author, E-mail: mongkon.j@ptu.ac.th

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา 1) ทักษะการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษาในอำเภอสามโคก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1 2) เปรียบเทียบทักษะการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษาในอำเภอสามโคก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1 จำแนกตามวุฒิ การศึกษาและประสบการณ์การทำงาน การวิจัยนี้เป็นการวิจัยแบบสำรวจ กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ครูในโรงเรียนเขตอำเภอสามโคก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1 ปี การศึกษา 2563 โดยผู้วิจัยกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตารางของเครจซี่และมอร์แกน ได้จำนวนกลุ่ม ตัวอย่าง 175 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยคือ แบบสอบถาม สถิติที่ใช้ได้แก่ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานทดสอบค่าที วิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว

ผลการวิจัยพบว่า 1) ทักษะการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษาในอำเภอสามโคก สังกัดสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1 โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ ในระดับมากทุกด้าน โดยเรียงลำดับ ดังนี้ ด้านทักษะทางเทคนิค ด้านทักษะทางความคิดรวบยอด และด้าน ทักษะทางมนุษย 2) ครูที่มีวุฒิการศึกษาและประสบการณ์ต่างกันมีความคิดเห็นต่อการมีทักษะการบริหารของ ผู้บริหารสถานศึกษาในอำเภอสามโคกสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานีเขต 1 โดยรวม และรายด้านไม่แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

คำสำคัญ: ทักษะ; การบริหาร; ผู้บริหารสถานศึกษา

* วันที่รับบทความ: 12 ตุลาคม 2564; วันที่แก้ไขบทความ 8 พฤศจิกายน 2564; วันที่ตอบรับบทความ: 10 พฤศจิกายน 2564

Received: October 12, 2021; Revised: November 8, 2021; Accepted: November 10, 2021

Abstracts

The objectives of this research were to study 1) administrative skills of educational institute administrators in Samkhok District under Pathumthani Primary Educational Service Office Area 1. 2) Comparison of administrative skills of school administrators in Samkhok District under Pathumthani Primary Education Service Office Area 1. Classified by educational background and work experience This research is a survey research. The sample group used in this research was teachers in Samkhok district schools under the Pathumthani Primary Educational Service Office Area 1, academic year 2020. The researcher determined the sample size by using Krejcie and Morgan's table. The sample was 175 people. The instrument used in this research was questionnaire. The statistics used were frequency, percentage, mean, standard deviation, t-test and one-way analysis of variance.

The results showed that: 1) The administrative skills of educational institute administrators in Samkhok District Under the Office of Pathumthani Primary Educational Service Area 1, the overall level was at a high level. When considering each aspect, it was found that it was at a high level in all aspects. Sorted as follows: Technical skills conceptual skills and human skills 2) Teachers with different educational backgrounds and experiences had different opinions on the administrative skills of school administrators in Samkhok District. Under the Pathumthani Primary Educational Service Office Area 1, the overall and each aspect were not different statistically significant at the .05 level.

Keywords: Skills; Management; School administrators

บทนำ

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 มาตรา 4 บัญญัติว่า ผู้บริหารสถานศึกษา หมายถึง ผู้บริหารสถานศึกษา หมายถึงบุคลากรวิชาชีพ ที่รับผิดชอบ การบริหารสถานศึกษาแต่ละแห่ง ทั้งของรัฐและเอกชน (กระทรวงศึกษาธิการ, 2542 : 4) ดังนั้น ผู้บริหารสถานศึกษาจึงมีอำนาจหน้าที่ในการบริหารสถานศึกษาที่ตนได้รับการแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งในสถานศึกษานั้นโดยมีอำนาจหน้าที่บริหารงานของสถานศึกษาตามที่บัญญัติไว้ในมาตรา 39 แห่งพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 ใน 4 ด้าน ประกอบด้วย ด้านวิชาการ ด้านงบประมาณ ด้านการบริหารงานบุคคลและด้านการบริหารทั่วไป เพราะมาตรา 39 ได้บัญญัติไว้ว่าให้กระทรวงกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษาทั้งด้านวิชาการ ด้านงบประมาณ ด้านการบริหารงานบุคคลและด้านการบริหารทั่วไป ไปยังคณะกรรมการ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาและสถานศึกษาในเขตพื้นที่ การศึกษาโดยตรง (กระทรวงศึกษาธิการ, 2545 : 20) ดังนั้น ผู้บริหารสถานศึกษาจึงมีอำนาจหน้าที่บริหารสถานศึกษา แต่ผู้บริหารสถานศึกษาในปัจจุบันนอกจากจะมีใบประกอบวิชาชีพผู้บริหารสถานศึกษา ตามที่คุรุสภากำหนดและผู้บริหารสถานศึกษาต้องเป็นคนที่ได้รับการฝึกฝนเฉพาะด้านที่มีความรู้ความเข้าใจ ความชำนาญ มาดูแลรับผิดชอบและผู้บริหารจะทำหน้าที่ของตนได้อย่างสมบูรณ์ (อรุณี ทองนพคุณ, 2558 : 10) และการผู้บริหารจะทำหน้าที่ของตนได้อย่างสมบูรณ์ต้องมีทักษะของผู้บริหารหรือความสามารถ 3 อย่าง คือเก่งงาน เก่งคนและ

เก่งคิดผู้บริหารเก่ง จะต้องมีทักษะ ความชำนาญ 3 ด้าน ดังกล่าว ทั้งนี้ทักษะการบริหารสถานศึกษามีความสำคัญอย่างยิ่งต่อความเจริญต่อคุณภาพของผลผลิตทางการศึกษาและต่อการพัฒนาทุกด้านของมนุษย์ที่เป็นทรัพยากรที่สำคัญของชาติ (ศิริพงษ์ เสาภายน, 2558 : 14) ประกอบด้วย (Katz, 1995 : 78) แคทซ์ได้พบว่ามีทักษะ 3 ประการที่จำเป็นสำหรับผู้บริหาร คือทักษะทางเทคนิค ทักษะทางมนุษยสัมพันธ์และทักษะทางความคิดรวบยอด ซึ่งสอดคล้องกับคินเดรด (Kindred, 1972 : 56) ได้พบว่า ผู้บริหารโรงเรียนที่ไม่มีทักษะทางการบริหารทั้ง 3 ด้านคือทักษะด้านกรอบความคิด ทักษะด้านมนุษยสัมพันธ์และทักษะด้านเทคนิคจะทำให้เกิดปัญหาในเรื่องความมึนงง ขาดเป้าหมายที่แน่นอนและขาดคุณสมบัติของการเป็นผู้นำที่ดี ขาดแผนที่ดีและเกิดบรรยากาศของความขัดแย้ง

ผู้บริหารสถานศึกษาจึงเปรียบได้ว่าเป็นจอมทัพที่สำคัญที่จะนำพาองค์กรให้ก้าวไปในกระแสแห่งการปฏิรูปได้อย่างมีเกียรติและมีศักดิ์ศรี ผู้บริหารสถานศึกษาในยุคแห่งการเปลี่ยนแปลงทางบริบท (Context) หลากหลายส่วนนั้นน่าจะเปรียบได้กับผู้บริหารมืออาชีพจึงเหมาะสมกับสภาพการณ์ปัจจุบันที่จะทำหน้าที่สำคัญให้ไปสู่เป้าหมายที่พึงประสงค์โดยการกำหนดเป็นยุทธศาสตร์การจัดการศึกษาสู่การปฏิบัติที่แสดงให้เห็นศักยภาพ คุณภาพ เกิดประสิทธิภาพสูงสุดในการบริหารจัดการศึกษาภายในสถานศึกษาแห่งนั้น ฉะนั้นผู้บริหารย่อมมีบทบาทที่เป็นผลต่อการสำเร็จหรือประสิทธิภาพของงานเป็นอย่างยิ่ง บางครั้งการจัดองค์กรแม้จะไม่เรียบร้อยถูกต้องอยู่บ้างแต่อาจได้รับผลงานสูงได้หากผู้บริหารมีทักษะทางการบริหารเพราะความสำเร็จของงานทุกด้านขององค์กรขึ้นอยู่กับผู้บริหารหรือผู้นำซึ่งจะวินิจฉัยสั่งการหรือตัดสินใจปัญหาต่างๆ เพื่อให้งานเกิดประสิทธิภาพ (อานวย พลรักษา, 2556 : 21) ผู้บริหารสถานศึกษาในยุคปฏิรูปการศึกษาจะต้องมีความรู้ความสามารถในการบริหารจัดการ มีวิสัยทัศน์ในการบริหารการศึกษาให้ทันสมัยกับการเปลี่ยนแปลง มีภาวะผู้นำ มีมนุษยสัมพันธ์ เป็นที่ยอมรับของผู้เกี่ยวข้องและมีความเป็นประชาธิปไตยเพื่อนำไปสู่การปฏิรูปการเรียนรู้ ความสามารถ บุคลิก ลักษณะและคุณสมบัติตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานอย่างแท้จริง

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาทักษะการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษาในอำเภอสามโคก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1
2. เพื่อเปรียบเทียบทักษะการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษาในอำเภอสามโคก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1 จำแนกตามวุฒิการศึกษาและประสบการณ์การทำงาน

ระเบียบวิธีวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร ได้แก่ ครูในโรงเรียนเขตอำเภอสามโคก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1 ปีการศึกษา 2563 จำนวน 321 คนจาก 22 โรงเรียน

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ครูในโรงเรียนเขตอำเภอสามโคก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1 ปีการศึกษา 2563 โดยผู้วิจัยกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตารางของเครจซี่ และมอร์แกน (Krejcie & Morgan, 1970 : 608) ได้จำนวนกลุ่มตัวอย่าง 175 คน จากนั้นสุ่มตัวอย่างอย่างง่ายแบบมีสัดส่วน

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

2.1 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยได้สร้างขึ้นเพื่อใช้สอบถามครูในโรงเรียนเขตอำเภอสามโคก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1 ปีการศึกษา 2563 แบ่งออกเป็น 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับสถานภาพของครูในโรงเรียนประถมศึกษาในเขตอำเภอสามโคก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1 ได้แก่ วุฒิการศึกษาและประสบการณ์การทำงาน มีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check List)

ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับทักษะการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษาในอำเภอสามโคก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1 ตามขอบข่ายการบริหารการศึกษา ซึ่งมี 3 ด้าน ประกอบด้วย 1) ด้านทักษะทางเทคนิค 2) ด้านทักษะทางมนุษย์ และ 3) ด้านทักษะทางความคิดรวบยอด มีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scales) ตามวิธีของลิเคิร์ต (Likert) มี 5 ระดับ คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย น้อยที่สุด ของบุญชม ศรีสะอาดและบุญส่ง นิลแก้ว (2553 : 23-24) แล้วนำเสนอในรูปตารางและแปลผลด้วยการบรรยาย

3. การสร้างเครื่องมือในการวิจัย

การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการสร้างและตรวจสอบเครื่องมือ ดังนี้ 1) ศึกษาเอกสารงานวิจัย แนวคิด ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับทักษะการบริหารตามแนวคิดของแคทซ์ (Katz, 1971 : 55-58) เพื่อใช้เป็นแนวทางในการสร้างและพัฒนาแบบสอบถาม 2) ศึกษาวิธีการสร้างแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scales) มี 5 ระดับ ตามแบบของลิเคิร์ต (Likert) 3) สร้างแบบสอบถามโดยกำหนดประเด็นของคำถามให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์และนิยามปฏิบัติการของตัวแปรในการวิจัย 4) นำแบบสอบถามเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญ เพื่อตรวจสอบความเที่ยงตรงของเนื้อหา (Content Validity) โดยหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of Item – Objective Congruence: IOC) กำหนดค่า IOC ตั้งแต่ .60 ขึ้นไปถือว่ามีความเที่ยงตรงตามเนื้อหา ได้ค่าดัชนีความสอดคล้องตั้งแต่ 0.80-1.00 5)

นำเสนอแบบสอบถามที่ปรับปรุงแล้วไปทดลองใช้ (Try – Out) กับครูจำนวน 30 คน ซึ่งไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง แล้วนำไปหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบสอบถามโดยหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient) ของครอนบาค (Cronbach, 1974 : 70) ซึ่งได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.85

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอน ดังนี้ 1) ผู้วิจัยขอหนังสือจากคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยปทุมธานี ถึงผู้อำนวยการโรงเรียนในเขตอำเภอสามโคก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1 เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการเก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง 2) ผู้วิจัยนำหนังสือจากคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยปทุมธานี เสนอต่อผู้บริหารในอำเภอสามโคก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปทุมธานี เขต 1 เพื่อขอความอนุเคราะห์เก็บข้อมูลจากครูในการตอบแบบสอบถาม 3) ผู้วิจัยนำแบบสอบถามไปพบกลุ่มตัวอย่างด้วยตนเอง จำนวน 175 ฉบับ โดยชี้แจงวัตถุประสงค์และอธิบายวิธีการตอบแบบสอบถามเพื่อให้เกิดความเข้าใจและเก็บแบบสอบถามกลับคืนด้วยตนเอง

5. การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูปซึ่งสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลมีรายละเอียด ดังนี้ 1) วิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพของครูผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ วุฒิ การศึกษาและประสบการณ์การสอน โดยการแจกแจงความถี่ (Frequency) การหาค่าร้อยละ (Percentage) แล้วนำเสนอในรูปตารางและแปลผลด้วยการบรรยาย 2) ค่าเฉลี่ย (mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (standard Deviation) ใช้วิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับคุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษาที่พึงประสงค์ของครูในโรงเรียนในเขตอำเภอสามโคก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1 โดยหาค่าเฉลี่ย (Mean: $\bar{X}$) และหาส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation: S.D.) แล้วนำค่าเฉลี่ยที่ได้ไปเทียบกับเกณฑ์ในการแปลความหมาย 3) วิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับทักษะการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษาในอำเภอสามโคก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1 ตามขอบข่ายการบริหารการศึกษา ซึ่งมี 3 ด้าน ประกอบด้วย 1) ด้านทักษะทางเทคนิค 2) ด้านทักษะทางมนุษย์ และ 3) ด้านทักษะทางความคิด รวบรวมโดยหาค่าเฉลี่ย (Mean: $\bar{X}$) และหาส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation: S.D.) แล้วนำค่าเฉลี่ยที่ได้ไปเทียบกับเกณฑ์ในการแปลความหมายของค่าเฉลี่ย ของบุญชม ศรีสะอาด และ บุญส่ง นิลแก้ว (2553 : 23-24) แล้วนำเสนอในรูปตารางและแปลผลด้วยการบรรยาย

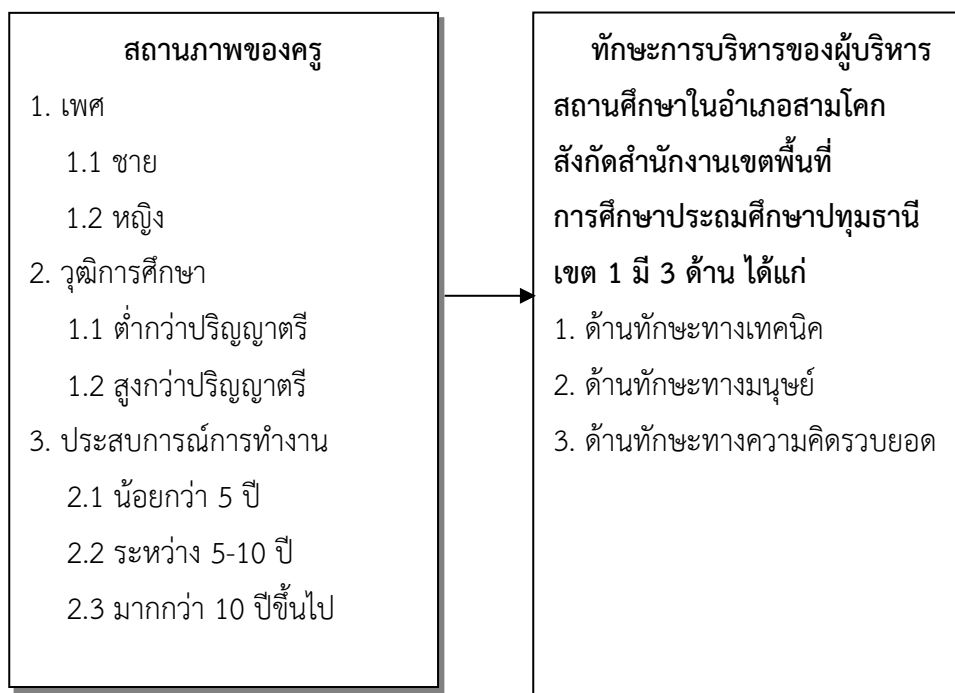
6. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

6.1 สถิติเชิงพรรณนา ได้แก่ ค่าความถี่ (frequency) และค่าร้อยละ (percentage) ค่าเฉลี่ย (mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (standard Deviation)

6.2 สถิติเชิงอนุมาน ได้แก่ t-test และ F-test (One-Way Analysis of Variance: ANOVA) และการทดสอบรายคู่ด้วยวิธีการเชฟเฟ้ (Scheffe)

กรอบแนวคิดในการวิจัย

การวิจัยนี้เป็นการศึกษาทักษะการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษาในอำเภอสามโคก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1 ตามแนวคิดของแคทซ์ (Katz, 1971: 55-56) ซึ่งกล่าวถึงทักษะการบริหารใน 3 ด้าน ประกอบด้วย ด้านทักษะทางเทคนิค ด้านทักษะทางมนุษย์ ด้านทักษะทางความคิดรวบยอด ซึ่งผู้วิจัยได้นำมาประมวลเป็นกรอบแนวคิดในการวิจัยดังนี้

แผนภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

ผลการวิจัย

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามสถานภาพส่วนบุคคล ได้แก่ วุฒิการศึกษาและประสบการณ์การสอนของครูในโรงเรียนในเขตอำเภอสามโคก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามจำนวน 175 คน ส่วนใหญ่มีวุฒิการศึกษาระดับปริญญาตรี จำนวน 95 คน คิดเป็นร้อยละ 54.28 สูงกว่าปริญญาตรี จำนวน 80 คน คิดเป็นร้อยละ 45.72 ส่วนใหญ่มีประสบการณ์การทำงาน 5-10 ปี จำนวน 90 คน คิดเป็นร้อยละ 5.43 มีประสบการณ์ทำงานน้อยกว่า 5 ปี จำนวน 52 คน คิดเป็นร้อยละ 29.71 และมีประสบการณ์ในการทำงานมากกว่า 10 ปี มีจำนวน 33 คน คิดเป็นร้อยละ 18.86

1. ผลการศึกษาทักษะการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษาในอำเภอสามโคก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลดังแสดงในตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับทักษะการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษาในอำเภอสามโคก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1 โดยรวมและรายด้าน

ทักษะการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษา	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	ลำดับที่
1. ด้านทักษะทางเทคนิค	3.91	0.71	มาก	1
2. ด้านทักษะทางมนุษย	3.86	0.77	มาก	3
3. ด้านทักษะทางความคิดรวบยอด	3.88	0.73	มาก	2
รวม	3.88	0.74	มาก	

จากตารางที่ 1 พบว่า ทักษะการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษาในอำเภอสามโคก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1 โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.88$; S.D. = 0.74) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ดังนี้ ด้านทักษะทางเทคนิค ($\bar{X} = 3.91$; S.D. = 0.71) ด้านทักษะทางความคิดรวบยอด ($\bar{X} = 3.88$; S.D. = 0.73) และด้านทักษะทางมนุษย ($\bar{X} = 3.86$; S.D. = 0.77) ตามลำดับ

2. เปรียบเทียบทักษะการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษาในอำเภอสามโคก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1 จำแนกตามวุฒิการศึกษาและประสบการณ์การทำงาน

การวิเคราะห์ข้อมูลการทดสอบสมมติฐานทักษะการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษาในอำเภอสามโคก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1 จำแนกตามวุฒิการศึกษาและประสบการณ์การทำงาน โดยใช้ค่าทีและการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียวและการทดสอบเป็นรายคู่ด้วยวิธีการของเชฟเฟ ผลการวิเคราะห์ปรากฏดังตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 2 ผลการเปรียบเทียบทักษะการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษาในอำเภอสามโคก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1 จำแนกตามวุฒิการศึกษา

ทักษะการบริหารของผู้บริหาร สถานศึกษาในอำเภอสามโคก	วุฒิการศึกษา				t	p
	ปริญญาตรี (n=50)		สูงกว่าปริญญาตรี (n=68)			
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.		
1. ด้านทักษะทางเทคนิค	3.79	0.50	3.93	0.46	1.49	0.27
2. ด้านทักษะทางมนุษย	3.86	0.55	3.85	0.58	0.10	0.59
3. ด้านทักษะทางความคิดรวบยอด	3.90	0.47	3.91	0.46	0.18	0.46
รวม	3.85	0.51	3.90	0.50	0.59	0.44

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 2 พบว่า ครูที่มีวุฒิการศึกษาต่างกันมีความคิดเห็นต่อการมีทักษะการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษาในอำเภอสามโคก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1 โดยรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน

ตารางที่ 3 ผลการเปรียบเทียบทักษะการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษาในอำเภอสามโคก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1 จำแนกตามประสบการณ์ทำงาน

ทักษะการบริหารของผู้บริหาร สถานศึกษาในอำเภอสามโคก	แหล่งความ แปรปรวน	SS	df	MS	F	P
1. ด้านทักษะทางเทคนิค	ระหว่างกลุ่ม	1.54	2	0.77	3.50	0.13
	ภายในกลุ่ม	25.28	115	0.22		
	รวม	26.81	117			
2. ด้านทักษะทางมนุษย์	ระหว่างกลุ่ม	2.30	2	1.15	3.79	0.16
	ภายในกลุ่ม	34.97	115	0.30		
	รวม	37.28	117			
3. ด้านทักษะทางความคิดรวบยอด	ระหว่างกลุ่ม	0.72	2	0.36	1.68	0.19
	ภายในกลุ่ม	24.54	115	0.21		
	รวม	25.26	117			
รวม	ระหว่างกลุ่ม	1.36	2	0.68	3.76	0.13
	ภายในกลุ่ม	20.76	115	0.18		
	รวม	22.11	117			

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 3 พบว่า ครูที่มีประสบการณ์การทำงานมีความคิดเห็นต่อการมีทักษะการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษาในอำเภอสามโคก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1 โดยรวมไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

อภิปรายผลการวิจัย

วัตถุประสงค์ที่ 1 ศึกษาทักษะการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษาในอำเภอสามโคก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1 ผลการศึกษาพบว่า ทักษะการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษาในอำเภอสามโคก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1 โดยรวมอยู่ในระดับมากเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย

ดังนี้ ด้านทักษะทางเทคนิค ด้านทักษะทางความคิดรวบยอด และด้านทักษะทางมนุษย์ ตามลำดับ ซึ่งขออภิปรายผล ดังนี้

ด้านทักษะทางเทคนิค โดยรวมผู้บริหารสถานศึกษาในอำเภอสามโคก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1 มีทักษะการบริหารด้านทักษะทางเทคนิคอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า อยู่ในระดับมากทุกข้อ โดยเรียงลำดับได้แก่ 1) ผู้บริหารมีการประชุมเป็นไปตามวาระการประชุม 2) ผู้บริหารนำผลการประเมินการปฏิบัติงานไปพัฒนาการบริหาร 3) ผู้บริหารมีการประเมินผลการปฏิบัติงาน 4) ผู้บริหารมีการนิเทศให้กับครู 5) ผู้บริหารมีการประชาสัมพันธ์ข้อมูลของสถานศึกษาให้ผู้ที่เกี่ยวข้องทราบ 6) ผู้บริหารมีการจัดทำข้อมูลสารสนเทศและนำข้อมูลสารสนเทศมาใช้ให้เกิดประโยชน์ 7) ผู้บริหารเป็นผู้นำทางวิชาการ 8) ผู้บริหารเปิดโอกาสให้ครูมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็น 9) ผู้บริหารมีการมอบหมายงานตามความรู้ ความสามารถและเหมาะสมเป็นไปอย่างยุติธรรม 10) ผู้บริหารมีการกำกับติดตามผลการปฏิบัติงานอย่างสม่ำเสมอ 11) ผู้บริหารมีการนำแผนไปใช้ปฏิบัติงานได้จริง 12) ผู้บริหารมีแผนกลยุทธ์สอดคล้องกับนโยบายการจัดการศึกษาของชาติ ดังที่อรุณี ทองนพคุณ (2558 : 10) ที่กล่าวไว้ว่า การบริหารการศึกษามีความสำคัญในการบริหารจัดการอย่างเป็นระบบและดำเนินการอย่างต่อเนื่อง มีบุคคลและหน่วยงานที่รับผิดชอบเข้าร่วมดำเนินการ มีรูปแบบ ขั้นตอน กติกาและวิธีดำเนินการ มีทรัพยากรสนับสนุน และมีกระบวนการประเมินผลการศึกษาเที่ยงตรงและเชื่อถือได้ การบริหารการศึกษามีความจำเป็นเพราะต้องการคนที่ได้รับการฝึกฝนเฉพาะด้านที่มีความรู้ ความเข้าใจ ความชำนาญมาดูแลรับผิดชอบ จึงส่งผลให้ทักษะการบริหารงานของผู้บริหารของผู้บริหารสถานศึกษาในอำเภอสามโคก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1 อยู่ในระดับมาก ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของยุพา ทองเรือง (2557 : 60) ได้ทำการวิจัยเรื่องทักษะการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษา อำเภอสอยดาว จังหวัดจันทบุรี สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 2 พบว่าทักษะการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษาโดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก เรียงลำดับจากมากไปหาน้อย คือทักษะด้านความคิดรวบยอด ทักษะด้านมนุษยสัมพันธ์และทักษะด้านเทคนิควิธีทั้งนี้เพราะผู้บริหารหาหน้าที่ประธาน ในการประชุมครูได้อย่างมีประสิทธิภาพ ผู้บริหารจัดทำแผนปฏิบัติการเหมาะสมกับสภาพของสถานศึกษา

ด้านทักษะทางความคิดรวบยอด โดยรวมผู้บริหารสถานศึกษาในอำเภอสามโคก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1 มีทักษะการบริหารด้านทักษะทางความคิดรวบยอดอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า อยู่ในระดับมากทุกข้อ โดยเรียงลำดับได้แก่ 1) ผู้บริหารมีการนำความรู้และประสบการณ์ที่ได้จากการศึกษามาประยุกต์ใช้ในการบริหารได้อย่างดี 2) ผู้บริหารมีการนำความรู้มาช่วยในการวางแผนและนำมาประยุกต์ใช้ในการปฏิบัติงาน 3) ผู้บริหารมีความรู้ ความเข้าใจในกฎหมาย ระเบียบต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษา 4) ผู้บริหารมีความรู้ ความเข้าใจในการกำหนดวิสัยทัศน์ของสถานศึกษา 5) ผู้บริหารมีความรู้ในการกำหนดนโยบาย วัตถุประสงค์ ภาระงาน ยุทธศาสตร์ที่จะนำสถานศึกษาไปสู่

เป้าหมายได้ 6) ผู้บริหารมีความรู้ในด้านการบริหารงานแบบมีส่วนร่วม 7) ผู้บริหารมีความรู้ ความเข้าใจในการบริหารงานสถานศึกษา 8) ผู้บริหารมีการประยุกต์ทฤษฎีการบริหารมาใช้ในสถานศึกษาได้เหมาะสมกับบริบทของสถานศึกษา 9) ผู้บริหารมีความรู้ในด้านการจัดการเรียนการสอน การนิเทศติดตามการวัดผลและการประเมินผล ผู้บริหารสถานศึกษาควรมีทักษะด้านเทคนิควิธีซึ่งเป็นความสามารถและชำนาญในการสื่อสารการจัดทำสารสนเทศของสถานศึกษา และมีภาวะผู้นำ รวมถึงความคล่องตัวในการปฏิบัติงาน ผู้บริหารที่ดีควรมีคุณลักษณะในด้านทักษะเทคนิควิธีดังต่อไปนี้ สามารถวางแผนจัดทำแผนกลยุทธ์และแผนปฏิบัติการของสถานศึกษา มีการมอบหมายงาน มีการกำกับติดตามตรวจสอบ มีการประเมินผลการปฏิบัติงาน ดำเนินการประชุมได้ สามารถให้คำแนะนำผู้ร่วมงานในการปฏิบัติงานได้อย่างเหมาะสม จัดทำข้อมูลสารสนเทศของสถานศึกษาให้เป็นปัจจุบัน ใช้ข้อมูลสารสนเทศในการปฏิบัติงาน มีการประชาสัมพันธ์ข้อมูลข่าวสารของสถานศึกษาให้หน่วยงานอื่นทราบ นำนวัตกรรมและเทคโนโลยีมาใช้ให้เกิดประโยชน์ เป็นผู้นำแห่งการเรียนรู้ และเป็นผู้นำแห่งการเปลี่ยนแปลง และมีความสามารถในการสร้างภาพพจน์ที่ดีงามของสถานศึกษา เป็นต้น จึงส่งผลให้ทักษะการบริหารงานของผู้บริหารของผู้บริหารสถานศึกษาในอำเภอสามโคก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1 อยู่ในระดับมาก ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของอานวย พลรักษา (2556 : 52) ได้ศึกษาทักษะการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษาชั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 2 ผลการวิจัย พบว่า ทักษะการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษาชั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 2 มีพฤติกรรมอยู่ในระดับมากทั้งใน ภาพรวมและรายด้านโดยด้านที่มีทักษะสูงสุดคือ ด้านมนุษยธรรมาคือ ด้านเทคนิค ส่วนด้านที่มีพฤติกรรมต่ำสุดคือด้านความคิดรวบยอด แม้จะขัดแย้งกันในเรื่องของลำดับแต่ผลการวิจัยอยู่ในระดับมากเช่นเดียวกัน

ด้านทักษะทางมนุษย์ โดยรวมผู้บริหารสถานศึกษาในอำเภอสามโคก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1 มีทักษะการบริหารด้านทักษะทางมนุษย์อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า อยู่ในระดับมากทุกข้อ โดยเรียงลำดับได้แก่ 1) ผู้บริหารมีการปรับตัวเข้ากับบุคคลอื่นและชุมชนได้ดี 2) ผู้บริหารรู้จักสังเกตผลของการปฏิบัติงานของตนเองและครู 3) ผู้บริหารปฏิบัติตนเพื่อรักษาไว้ซึ่งเกียรติยศ ชื่อเสียงและศักดิ์ศรี 4) ผู้บริหารมีความเมตตา ปรารถนาให้ผู้อื่นมีความสุข 5) ผู้บริหารมีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี 6) ผู้บริหารมีสุขภาพกายและสุขภาพจิตที่ดี 6) ผู้บริหารมีสุขภาพกายและสุขภาพจิตที่ดี 7) ผู้บริหารมีความมั่นใจในตนเอง 8) ผู้บริหารมีความขยันหมั่นเพียร อดทน อดกลั้น 9) ผู้บริหารมีความสุขรอบคอบ 10) ผู้บริหารมีทัศนคติที่ดีต่อผู้ร่วมงาน การที่ผู้บริหารมีทักษะด้านมนุษย์ ซึ่งเป็นความสามารถในการทำงานร่วมมือกับผู้อื่นการสร้างความร่วมมือและโน้มน้าวให้ผู้อื่นเข้ามามีส่วนร่วมในการปฏิบัติงาน ทำให้ผู้อื่นเกิดความศรัทธาและเกิดความเชื่อถือในสถานศึกษาและผู้บริหารสถานศึกษาและผู้บริหารที่ดีควรมีทักษะด้านมนุษย์ควรมีคุณลักษณะดังต่อไปนี้ มีคุณธรรม จริยธรรม และจรรยาบรรณ มีความสามารถในการปรับตัว มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดีกับผู้อื่น มีบุคลิกภาพที่ดี มีความสุขุมรอบคอบ มีความอดทน จิตใจมั่นคง และมีความเชื่อมั่นใน

ตนเองและกล้าตัดสินใจ เป็นต้น จึงส่งผลให้ทักษะการบริหารงานของผู้บริหารของผู้บริหารสถานศึกษาในอำเภอสามโคก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1 อยู่ในระดับมาก ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของบุญยวรีย์ เสวตวงศ์สกุล (2557 : 49) ที่ได้ศึกษาทักษะการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษา ขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 3 นั้นโดยภาพรวมผู้บริหารสถานศึกษามีทักษะการบริหารอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าทักษะการบริหารอยู่ในระดับมากทุกด้าน ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ ทักษะด้านการศึกษา และการสอน รองลงมาตามลำดับคือ ทักษะด้านมนุษย ทักษะด้านความคิดรวบยอด ทักษะด้านเทคนิค และทักษะด้านความรู้ความคิด ซึ่งทักษะด้านความรู้ความคิดมีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด โดยมีข้อเสนอแนะนั้นระบุชัดเจนว่าผู้บริหารควรพัฒนาตนเองและใช้ความรู้ ความคิด ความชำนาญ ในการวางแผนและพัฒนาคุณภาพ ของสถานศึกษา ให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล

วัตถุประสงค์ที่ 2 เปรียบเทียบทักษะการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษาในอำเภอสามโคก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1 จำแนกตามวุฒิการศึกษาและประสบการณ์การทำงาน ผลการเปรียบเทียบพบว่า สอดคล้องกับงานวิจัยของอำนาจ พลรักษา (2556 : 52) ได้ศึกษาทักษะการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 2 ผลการวิจัยพบว่า ทักษะการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 2 จำแนกตามสถานภาพมีพฤติกรรม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 ทั้งในภาพรวมและรายด้าน โดยผู้บริหารสถานศึกษามีพฤติกรรมสูงกว่าครูผู้สอน และเมื่อจำแนกตามประสบการณ์ในการทำงาน มีพฤติกรรมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 ทั้งภาพรวม และรายด้านเช่นเดียวกันโดยบุคลากรที่มีประสบการณ์ในการทำงานมากกว่า 20 ปี มีพฤติกรรมสูงกว่าบุคลากรที่มีประสบการณ์ 11-20 ปีและต่ำกว่า 10 ปีตามลำดับ

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะจากผลการวิจัย

1.1 ด้านเทคนิควิธี ผู้บริหารสถานศึกษาควรมีการประชุมให้เป็นไปตามวาระการประชุมและนำผลการประเมินการปฏิบัติงานไปพัฒนาการบริหาร จัดให้มีการประเมินผลการปฏิบัติงานทั้งของครูและผู้บริหาร การนิเทศครู และกำกับติดตามผลการปฏิบัติงานอย่างสม่ำเสมอ มีการจัดทำแผนกลยุทธ์สอดคล้องกับนโยบายการจัดการศึกษาของชาติและสามารถนำไปใช้ปฏิบัติงานได้จริง

1.2 ด้านทักษะทางมนุษย์ ผู้บริหารควรมีทักษะการปรับตัวเข้ากับบุคคลอื่นและชุมชนให้มากยิ่งขึ้น รู้จักสังเกตผลของการปฏิบัติงานของตนเองและครู ปฏิบัติตนเพื่อรักษาไว้ซึ่งเกียรติยศ ชื่อเสียงและศักดิ์ศรี มีความเมตตา ปรารถนาให้ผู้อื่นมีสุข มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี มีสุขภาพกายและสุขภาพจิตที่ดี มีความมั่นใจ

ในตนเอง มีความขยันหมั่นเพียร อดทน อดกลั้น มีความสุขุมรอบคอบ และมีทัศนคติที่ดีต่อผู้ร่วมงานอย่างเห็นได้ชัด ผู้คนยกย่องอย่างกว้างขวาง

1.3 ด้านทักษะทางความคิดรวบยอด ผู้บริหารจำเป็นต้องมีทักษะในการนำความรู้และประสบการณ์ที่ได้จากการศึกษามาประยุกต์ใช้ในการบริหารได้อย่างดีเยี่ยม สามารถนำความรู้มาช่วยในการวางแผนและนำมาประยุกต์ใช้ในการปฏิบัติงาน มีความรู้ ความเข้าใจในกฎหมายระเบียบกฎเกณฑ์ต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษา มีความรู้ ความเข้าใจในการกำหนดนโยบาย วิสัยทัศน์ วัตถุประสงค์ ภาระงาน ยุทธศาสตร์ที่จะนำสถานศึกษาไปสู่เป้าหมายได้ ต้องมีความรู้ในด้านการบริหารงานแบบมีส่วนร่วม มีความรู้ ความเข้าใจในการบริหารงานสถานศึกษา สามารถประยุกต์ทฤษฎีการบริหารมาใช้ในสถานศึกษาได้เหมาะสมกับบริบทของสถานศึกษารวมทั้งต้องมีความรู้ในด้านการจัดการเรียนการสอน การนิเทศติดตามการวัดผลและการประเมินผลได้เป็นอย่างดี

2. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

2.1 เนื่องจากการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยทำการศึกษาทักษะของผู้บริหารเพียง 3 ด้าน ดังนั้นควรมีการศึกษาทักษะการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษาในด้านอื่นๆ เช่น ด้านการบริหารวิชาการ ด้านการบริหารงบประมาณ ด้านการบริหารงานบุคคลและด้านการบริหารทั่วไปในยุควิถีใหม่

2.2 ควรศึกษาแนวทางในการพัฒนาสมรรถนะของผู้บริหารที่ส่งผลต่อการปฏิบัติงานของครู

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2542). พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542. กรุงเทพมหานคร: บริษัทสยามสปอร์ต ซินดิเคท จำกัด.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2545). พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 (ฉบับที่ 2) และที่แก้ไขเพิ่มเติม พุทธศักราช 2545. กรุงเทพมหานคร: บริษัทสยามสปอร์ต ซินดิเคท จำกัด.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2545). พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พุทธศักราช 2545 (ฉบับที่ 3) พุทธศักราช 2553. กรุงเทพมหานคร: cursa.
- บุญยวีร์ เศรษฐวงศ์สกุล. (2557). ทักษะการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 3. วารสารบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร. 11 (53), 187-196.
- บุญชม ศรีสะอาด และบุญส่ง นิลแก้ว. (2553). การอ้างอิงประชากรเมื่อใช้เครื่องแบบมาตราส่วนประมาณค่ากับกลุ่มตัวอย่าง. การวัดผลการศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ มหาสารคาม.

- ยุพา ทองเรือง. (2557). ทักษะการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษาอำเภอสอยดาวจังหวัดจันทบุรีสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรีเขต 2. การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยบูรพา.
- ศิริพงษ์ เสงายน. (2558). หลักและกระบวนการบริหารการศึกษาทฤษฎีและแนวปฏิบัติ. กรุงเทพมหานคร. บริษัทมิตรภาพการพิมพ์และสตีวดีโอ จำกัด.
- อรุณี ทองนพคุณ. (2558). การศึกษาบทบาทการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาฉะเชิงเทรา. วิทยานิพนธ์สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี.
- อานวยพลรักษา. (2556). ทักษะการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษาชั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่นเขต 2. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- Cronbach, L. J. (1951). *Coefficient Alpha and the Internal Structure of Tests*. Psychometrika, 6, 297-334.
- Katz, R.L. (1995). "Skill of an Effective Administrator." *Harvard Business Review*. 33 (1), 31 - 42.
- Kindred, Leslie, W. (1972). *School Public Relations*. Englewood Cliffs, NY: Prentice-Hall.
- Krejcie, Robert V. and Morgan, Daryle W. (1970). *Determinining Sample Size for Research Activities*. Educational and Psychological Measurement. v. 30, 607-610.